

Till GD för Skolverket

med kopia till GD för:
Specialpedagogiska skolmyndigheten, Arbetsmiljöverket och Folkhälsomyndigheten

160426
Handläggare: Marie-Louise Luther
Astma- och Allergiförbundet

Behov av vägledning för läshundar i skolan

Tjänstehundar används alltmer för olika nya uppgifter i samhället jämfört med tidigare, bland annat i skolan. En orsak är att så kallade läshundar eller skolhundar visat sig ge positiva effekter för elever med särskilda behov som exempelvis läs- och skrivsvårigheter och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Några syften som nämnts är att motivera, stärka självkänslan och förbättra läsinlärning hos eleverna. Tyvärr kan hundar även ge negativa effekter om de införs i skolan utan planering och riskbedömning, exempelvis för personer med pälsdjurallergi. Ungefär 18 procent av den vuxna befolkningen och ca 6 procent av barnen har allergi mot pälsdjur. Dagens brist på vägledning när det gäller hundar i skolan gör att olika elevgruppers behov riskerar ställas mot varan i skolan – något som inte gagnar eleverna.

Tjänstehundar används idag även inom vård och omsorg (så kallade vårdhundar och terapihundar) och Socialstyrelsen m fl myndigheter har därför tagit fram en vägledning om gällande regelverk när hund införs i vård och omsorg. En praktisk vägledning om hund i vård och omsorg har även tagits fram av en rad olika organisationer, bland annat Astma- och Allergiförbundet. Den ökade förekomsten av pälsdjur i samhället skapar oro och ohälsa hos människor med allergi mot hund, bland annat vissa av Astma- och Allergiförbundets medlemmar. En motsvarande vägledning för läshundar i skolan saknas idag, men mycket kunskap finns redan samlad i de framtagna vägledningarna för hund i vård och omsorg. Denna kunskap kan användas vid framtagning av en vägledning om hund i skolan.

I Skåne drivs projektet Bokunden för att ta fram ett utbildningskoncept för hundar och förare när det gäller användning av tjänstehundar i skolor. Vi har haft träffat deras projektledare för att få del av deras erfarenhet och kunskap. Astma- och Allergiförbundet har utifrån detta tillsammans med andra funktionshinderorganisationer, Dyslexiförbundet FMLS och Riksförbundet Attention, tagit fram ett underlag till en vägledning för hundar i skolan i samråd med detta projekt (se bil 1). Vi har kommit fram till en samsyn i frågan: Alla elever har rätt till det stöd de behöver för att nå skolans mål - men stödet får inte ges på ett sätt som diskriminerar eller äventyrar andra elevers hälsa. Det innebär att verksamhet med hund behöver förläggas åtskilt från skolans övriga verksamhet, till exempel i en separat byggnad eller kanske i buss.

Under 2015 har vi träffat representanter för Specialpedagogiska skolmyndigheten vid ett par tillfällen. Det finns ett intresse hos myndigheten att medverka i en vägledning med sin kunskap om specialpedagogiskt stöd, men man hänvisar till Skolverket när det gäller huvudansvaret för att ta fram en vägledning. Vi har under 2015 även inbjudit andra berörda myndigheter (Skolverket, Folkhälsomyndigheten och Arbetsmiljöverket) för att diskutera frågan men vi har inte fått någon positiv respons. Skolverket har hänvisat till att uppdrag måste komma från regeringen trots att verket som strategisk myndighet redan har ansvar för samordning av funktionshinderspolitiken inom skolområdet.

Vi anser att läget är akut för att få fram någon form av vägledning om hur hundar får införas i skolor. Hundarna införas redan men inte alltid med hänsyn och planering. Detta får en stor effekt på arbetsmiljön för både lärare och elever med pälsdjursallergi.

Astma- och Allergiförbundet, Dyslexiförbundet FMLS, Riksförbundet Attention och Unga Allergiker vill att:

- **Skolverket som strategisk myndighet för funktionshinderspolitiken tar ansvar för samordning av arbetet med att ta fram en vägledning om hund i skolan tillsammans med andra berörda myndigheter (Arbetsmiljöverket, Folkhälsomyndigheten och SPSM).**

Maritha Sedvallson
förbundsordförande
Astma- och Allergiförbundet

Bengt-Erik Johansson
förbundsordförande
Dyslexiförbundet FMLS

Anki Sandberg
Ordförande
Riksförbundet Attention

David Lindvall
ordförande
Unga Allergiker

Källor:

- 1) Hundar i vård och omsorg – vägledning till gällande regelverk, Socialstyrelsen m fl;
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-8-7>
- 2) Hundar i vård och omsorg – vägledning till praktiskt arbete, Astma- och Allergiförbundet m fl;
http://astmaoallergiforbundet.se/wp-content/uploads/2015/02/hundar_i_vard_omsorg.pdf

Bil 1. Hundar i skolan, Läs- eller Bokhundar – underlag för vägledning, Astma- och Allergiförbundet m fl **OBS Arbetsmaterial – ej för spridning!**

Aktiviteter med hundar blir allt vanligare förekommande inom skolverksamheten. Detta får konsekvenser för elever och personal med pälsdjursallergi, elever/personal som är hundrädda eller av olika skäl inte vill ha kontakt med hund. För andra elever, exempelvis med neuro-psykiatriska funktionsnedsättningar, koncentrationssvårigheter, motivationssvårigheter eller dyslexi kan hunden vara en nyckel då andra kompensatoriska åtgärder inte fungerar eller inte är tillräckliga.

För att skolarbetet och skolsituationen ska fungera för alla måste verksamhet med hund ske på ett välplanerat och noga organiserat sätt. Vi anser att det är mycket olyckligt att verksamhet med hundar införs i skolan innan ett regelverk och förhållningssätt liknande det som finns gällande Hund i vård och omsorg byggts upp. Socialstyrelsen har ansvarat för att arbeta fram det dokumentet, som innehåller bland annat de lagar och föreskrifter som finns att luta sig mot. Dessutom har en praktisk vägledning för ett eventuellt genomförande tagits fram. Vilken myndighet ska ta ansvar för detta på skolans område?

Involverade organisationer och föreningar som vill att vägledning tas fram: Astma- och Allergiförbundet, Unga Allergiker, Dyslexiförbundet, Riksförbundet Attention, samt Projektet Bokhunden.

Alla elever i skolan har rätt till det stöd de behöver för att utvecklas och nå sina mål - men stödet får inte ges på ett sätt som innebär en hälsomässig risk, eller exkludering, för en annan elev.

Utgångspunkter:

1. Innan verksamhet med hund planeras för en elev ska andra kompensatoriska hjälpmedel ha provats och dokumenterats.
2. Finns en svårt allergisk elev på skolan är verksamhet med hund inget alternativ. Detta inventeras vid varje läsårsstart samt om nya elever tillkommer.
3. Aktivitet med hund planeras utifrån enskild elevs behov i samband med elevhälsan. Det är inte elever som är intresserade och vill utan den elev som behöver som är aktuell för insatsen.
4. Aktiviteten utgår från vad som angivits i ett åtgärdsprogram och ska följas upp samt utvärderas.
5. Vårdnadshavare måste godkänna aktiviteten.
6. Aktiviteten ska leda mot måluppfyllelse för att vara fortsatt aktuell.

Praktiskt genomförande - vägledning:

1. Den hund som används i verksamheten ska vara utbildad, lämplighetstestad och arbeta med utbildad förare som även har en pedagogisk utbildning, ex lärare eller barnbibliotekarie. Inga andra hundar eller hundförare är aktuella i skolans verksamhet.
2. Även skolledaren ska ha fått grundläggande kunskap och information om hur och varför aktiviteten planeras och organiseras.
3. Tidig information ska gå ut till samtliga berörda, alla lärare, elever och föräldrar. Informationen ska ges genom personlig kontakt och dialog i fysiska möten.
4. Hunden diplomerar för ett år i taget. Då sker en uppdatering av specialpedagogiska metoder, man kontrollerar att hunden fortfarande kan sina moment och att den fortfarande är frisk.
5. Aktiviteten ska ske i en separat lokal, skild från övriga skollokaler, och ha en separat ingång. Egen städutrustning ska finnas och även separat ventilation. Övriga säkerhetsåtgärder, som eventuellt klädbyte hos den som besöker hunden, beslutas utifrån aktuella allergier på skolan. Detta inventeras vid varje läsårs start samt då nya elever tillkommer.
6. Hunden finns på skolan endast de stunder den arbetar och går direkt in till sin arbetsplats. Den uppehåller sig aldrig på skolgården eller i andra utrymmen än vad som planerats.

Detta är ett exempel på hur aktivitet med bokhund i skolan genomförs i projektet Bokhunden (www.bokhunden.se) som utarbetats i samverkan med Linneuniversitet och Dyslexiförbundet. Kanske kan detta också vara ett utgångsläge för utformandet av generella riktlinjer för eventuell verksamhet med hund i skolan.